

Het maken van CD's met vogelgeluiden.

Maarten Verrips

Het gebruik van geluid bij het ringwerk is de laatste jaren niet meer weg te denken. Tegenwoordig worden daarvoor vaak CD's gebruikt, zoals de welbekende van Jean C. Roche of die uit de collectie van Vogelbescherming. Met de komst van internet en de moderne computers hebben we de mogelijkheid gekregen zelf CD's te maken. In dit artikel leg ik uit, voor diegenen die dit ook eens willen proberen, hoe ik daarbij te werk ga. Er zijn ongetwijfeld nog vele andere mogelijkheden, maar die blijven buiten beschouwing.

Benodigheden.

Voor het maken van CD's met vogelgeluiden heeft u een computer nodig met internetaansluiting, geluidkaart en een CD-brander. Bezit u één van onderdelen niet, dan is verder lezen niet zinvol. Er zijn verschillende gratis programma's in omloop om CD's te branden. Ik maak gebruik van Easy CD creator. Hoe andere branders precies werken is mij onbekend, maar de bezitter daarvan zal dat zelf wel onder de knie hebben.

(Vogel)geluiden afspelen op uw computer.

Geluidsbestanden op internet zijn er in verschillende typen, die niet allemaal even vanzelfsprekend op uw eigen computer zijn af te spelen. De bekendste typen zijn wav-bestanden, mp3-bestanden en real audio bestanden (deze hebben de extensie .ra of .ram). Wav-bestanden zijn meestal gewoon af te spelen via de windows media player die op een beetje moderne computer door de fabrikant

is geïnstalleerd. MP3 bestanden en real audio bestanden kunnen via een real player worden afgespeeld, die u kunt downloaden op de site van de fabrikant (www.real.com). Let u daarbij op dat u de gratis versie download en niet de versie waarvoor u moet betalen: dat is nergens voor nodig.

Alle benodigde afspeelprogramma's kunt u overigens ook gratis downloaden op de site van ifrance (zie hieronder) op de introductiepagina.

Waar vindt u vogelgeluiden op internet?

Er zijn vele internetsites waarop vogelgeluiden zijn te vinden, maar er is er één waarop ze allemaal zijn samengebracht. Het adres van deze site (waarnaar u op de site van het Vogeltrekstation Arnhem overigens ook een link vindt) is <http://wpbs.ifrance.com/wpbs>. De site wordt regelmatig ge-update, het laatst in oktober 2001, maar dat neemt niet

weg dat u regelmatig mis zult grijpen omdat de link niet meer werkt. Daar is niets aan te doen: internetsites komen en gaan soms als zwaluwen en worden ook wel eens wegens renovatie tijdelijk onbereikbaar.

Het is aan te bevelen uw keus uit de beschikbare geluiden met zorg te maken. Beluister ze gewoon allemaal en kies een geluid dat niet te kort maar ook niet te lang is, geen storende achtergrondgeluiden bevat en indien mogelijk elementen bevat die u graag in het veld ten gehore wilt brengen. Let ook op de herkomst van de betrokken geluiden. De site van ifrance geeft vaak aan in welk werelddeel de betrokken geluiden zijn opgenomen, en dit kan van invloed zijn op hun werkzaamheid in Nederland. Geluiden uit Amerika en Oost Azië worden door onze trekvogels vaak niet als soort-eigen herkend en derhalve genegeerd.

Geluiden naar uw computer downloaden.

Als u op de site van ifrance op een willekeurige link klikt zal het betrokken bestand naar uw computer worden gedownload. Een enkele keer vraagt uw computer zelf of u het betrokken bestand direct wilt openen of eerst op schijf wilt opslaan. In dat laatste geval kunt u direct het geluid opslaan op uw eigen harde schijf (op iedere gewenste plaats, bijvoorbeeld

in een speciaal daarvoor door uzelf gemaakte map) en heeft u het meteen binnen. In andere gevallen begint uw computer het geluid meteen te downloaden en kunt u het pas afspelen nadat het volledig is gedownload. Het betrokken bestand wordt in zulke gevallen meestal in de map `C:\Windows\temp` of `C:\Windows\temporary internetfiles` opgeslagen. Afhankelijk van hoe uw computer is ingesteld blijven ze daar korter of langer staan, maar als u verder niets doet bent u ze vroeg of laat weer kwijt. Het is dan ook het veiligst de betrokken bestanden nog voor u de verbinding met internet verbreekt (gewoon door alle schermen te minimaliseren, verder niets), uit de tijdelijke map te slepen naar uw C-schijf of andere permanente verblijfplaats naar keuze.

Geluidsbestanden bewerken.

Na verloop van tijd en de nodige mislukkingen (...) bezit u een map met geluidsbestanden die u geschikt acht om in het veld af te spelen. Daarvoor zult u ze op een CD moeten branden. Alleen wav-bestanden zijn daarvoor geschikt: alle overige bestandstypen zult u dus eerst moeten converteren tot wav-bestand. De programmatuur daarvoor kunt u ook gratis van internet downloaden. Zeer geschikt voor het converteren van MP3-bestanden (maar ook vele andere typen, behalve real player

bestanden) is het programma gold-wave, waarmee u de geluiden ook nog op vele andere manieren kunt bewerken. Het is te vinden op de site van de fabrikant: www.goldwave.com. Andere geschikte programma's voor het converteren van MP3-bestanden zijn te vinden door via één van de bekende zoek-machines te zoeken op de tref-woorden MP3towav of MP32wav. Real player bestanden naar wav converteren kan via het programma rawavrecorder, ook te vinden door dit woord in te toetsen in uw zoek-machine.

De werking van al deze programma's beschrijven zou dit artikel veel te lang maken. Doet u hetzelfde als ik: probeer ze gewoon uit. Knoei, klieder, experimenteer en tob net zo lang tot u de slag te pakken hebt.

Hou er ook rekening mee dat converteren naar wav invloed kan hebben op de geluidskwaliteit. Met name real player bestanden hebben hier last van: onopvallend gebrom in de oorspronkelijke versie kan na converteren zijn veranderd in een dermate storend achtergrondgeluid dat het betrokken bestand onbruikbaar wordt in het veld.

CD's branden.

Het branden van CD's via Easy CD creator is eenvoudig en wijst zich met enige oefening vanzelf. Opneembare

CD's zijn in de vakhandel volop verkrijgbaar tegen lage prijs. Let er wel op dat u audio-CD's koopt! Andere typen doen het vaak wel in uw hifi-stereo installatie in uw huiskamer, maar niet in de minder omvangrijke apparatuur die u in het veld gebruikt. Afspeelproblemen doen zich ook vaak voor omdat de schrijfsnelheid van de CD-brander verkeerd is ingesteld. Ik gebruik altijd 4x600 kb/sec als schrijf-snelheid en dat geeft nooit problemen.

Niet alle afspeelapparatuur bezit de mogelijkheid CD's te programmeren. Heeft uw apparaat die mogelijkheid wel, dan bent u spekkoper. U kunt dan alle geluiden als aparte track op uw CD branden en op ieder gewenst moment elke gewenste combinatie van geluiden afspelen. Kunt u uw CD-speler niet programmeren, dan kunt u toch combinaties van geluiden op uw CD branden. Zet daartoe de gewenste combinatie van geluiden onder elkaar, markeer ze, druk op Track en kies Tracks samenvoegen. U bent dan wel gebonden aan de door u op CD gebrande combinaties, terwijl hij die zijn CD speler kan programmeren ieder moment iedere gewenste combinatie ten gehore kan brengen.

Denk er bij het maken van combinaties wel aan dat die niet te lang wor-

den. Het combineren van bijvoorbeeld vier tracks die elk een minuut duren leidt ertoe dat elk geluid te horen is. Dit gaat ten koste van de effectiviteit. Zelf streef ik ernaar elk geluid zeker eenmaal per minuut slechts éénmaal per minuut gedurende 15 tot 20 seconden ten gehore te brengen.

Tenslotte.

Inventariseerders, voorbijgangers en terreinbeherende instanties zijn niet altijd even gecharmeerd van het ten gehore brengen van geluid. Houdt u daarom in de eerste plaats aan de richtlijnen van het Vogeltrekstation (zie het ringersboek en de website)

en op CES-lokaties aan de richtlijnen voor CES werk. Zangvogelgeluid draaien tijdens het broedseizoen is niet alleen weinig zinvol maar ook riskant met het oog op verstoring (van vogels en vogeltellers).

Ongetwijfeld gaat het maken van eigen CD's niet meteen goed. Ik kan erover meepraten: stapels mislukkingen heb ik geproduceerd. Vraag hulp in uw directe omgeving als u de oorzaak van de fout niet zelf kunt achterhalen, en blijf het gewoon proberen.

Maarten Verrips
VRS Meijndel Wassenaar
Cesar Franckstraat 16
2324 JN Leiden

VANGST MET GELUID...

